

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

«Retten til et trygt skolemiljø og trygg skolereise»

Kontrollutvalget 23. mars 2021

Pia Immerstein Larsen
Elev- og lærlingombud i Trøndelag

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Barnekonvensjonen – «Barnets beste og retten til å bli hørt»

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 krever at alle **barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.**

Hensynet til barnets beste er **en rettighet, et grunnleggende hensyn og en saksbehandlingsregel.**

Det betyr at kommunen/**fylkeskommunen alltid skal vurdere hensynet til barnets beste, og det vil være en saksbehandlingsfeil dersom en slik vurdering ikke er gjort.**

Barnets beste skal ha større vekt enn andre hensyn, men det vil ikke nødvendigvis være avgjørende. **I vurderingen av hva som er barnets beste, vil elevens oppfatning være sentral.**

Kilde: Retten til skyss Udir-2-2019

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen

Demokrati og medvirkning

Skolen skal gi elevene **mulighet til å medvirke** og til å **lære hva demokrati betyr i praksis**.

Elevene skal erfare at de blir lyttet til i skolehverdagen, at de har **reell innflytelse**, og at de **kan påvirke det som angår dem**.

Kilde: Udir <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/>

Hva sier lovverket om retten til et trygt og godt skolemiljø?

Opplæringsloven

§§ 9A-2 og 9A-4 - Elevers rett til et trygt og godt skolemiljø

Alle elever har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 13-10. Ansvarsomfang for kommunen og fylkeskommunen

Kommunen og fylkeskommunen har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, også å **stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllast.**

Prop. 57 L (2016–2017)

At årsaken til opplevelsen av utrygghet, ensomhet, mistrivsel o.l. ligger utenfor skolen i tid eller fysisk område, begrenser ikke skolens aktivitetsplikt så lenge elevens opplevelse av sin tilværelse på skolen – altså sitt skolemiljø – preges negativt av det.

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Systemkrav til fylkeskommunen

Opplæringsloven § 13-10 andre ledd **pålegger** kommunen og **fylkeskommunen som skoleeier** å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at kravene i lov og forskrift blir oppfylt.

Systemkravet gjelder også reglene om **skyss i kapittel 7 og 13**.

Systemet skal være egnet til å **avdekke eventuelle forhold** som er i strid med lov og forskrift og **sikre** at det blir satt inn **adekvate tiltak der det er nødvendig**.

Kap. 9 A - Elevers rett til et trygt og godt skolemiljø

Rettighetene og pliktene etter opplæringsloven §§ 9A-2 og 9A-4 gjelder ikke på skoleveien, da de som jobber på skolen ikke plikter å følge med på at elevene har det trygt og godt utenfor skolens område, og heller ikke har samme mulighet til å gripe inn.

Det er likevel **presisert i forarbeidene at dersom forhold utenfor skolen, for eksempel på skoleveien, gjør at en elev ikke opplever at det er trygt og godt å være på skolen, har skolen like fullt en plikt til å hjelpe eleven.**

Dette innebærer at også forhold på skoleveien **kan føre til tiltak for å sikre et trygt og godt skolemiljø på skolen.**

Prop. 57 L (2016–2017)

At årsaken til opplevelsen av utrygghet, ensomhet, mistriivsel o.l. ligger utenfor skolen i tid eller fysisk område, begrenser ikke skolens aktivitetsplikt så lenge elevens opplevelse av sin tilværelse på skolen – altså sitt skolemiljø – preges negativt av det.

Kunnskapsdepartementet har uttalt:

«Det er heller ikke tvil om at tiltak som settes inn for å sikre **en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø kan ha skoleveien som virkeområde**, f.eks. følgegrupper, trafikkvakter, tilsyn eller **annet**»

«Departementet vil understreke **at forhold på skoleveien kan gjøre at eleven ikke har det trygt og godt på skolen**. Det vil da være **skolens ansvar å undersøke saken og sette inn tiltak**. Slike undersøkelser **kan innebære å hente inn informasjon fra for eksempel buss- eller drosjesjåføren**».

«For å sikre det fysiske miljøet, **må skyssen gjennomføres i samsvar med de sikkerhetsstandarder som generelt gjelder for offentlig transport**.»

(Retten til skyss Udir-2-2019)

